

ЖОРЖ СИМЕНОН
ЕДНА ГРЕШКА НА МЕГРЕ

Превод от английски: Борис Миндов, 1989

chitanka.info

Има хора, на които не можеш дори да смачкаш мутрата, понеже рискуваш ръката ти да хлътне в нея! От три-четири часа, откакто го бяха натоварили с този случай на улица „Сен Дени“, Мегре кипеше като Мегре в най-лошите си моменти, отвратен, почти онемял от погнуса, тъй че никой в криминалния отдел не смееше да му заговори.

— Повикай ми такси! — подхвърли той на разсилния.

И докато вървеше по петите на „клиента“ си през коридорите, после — по стълбата, в двора, на тротоара, наистина имаше вид на човек, готов всеки миг да избухне.

— Улица „Сен Дени“ 27...

Придърпа към себе си пешовете на пардесюто си, сякаш се стараеше платът да не докосне човека.

А оня, за когото Мегре си мислеше, не беше дори рецидивист. Нямаше сведения да е съден. По професия — търговец. Добродушен човечец на около четиридесет и пет години, непринуден, прилично облечен, с не твърде нов, но добре скроен костюм и пардесю от сив ратин, модел от миналата година. Личност, външност, каквито се срещат често в търговските квартали — продават прахосмукачки или се занимават с комисионна търговия.

Казваше се Йожен Лабри. Французин, роден в Кайро или в Порт Саид. Пълен. С намръщени бляскави очи. Прекалено учтив.

— Моля, минете пръв, господин комисар.

А Мегре процеди през зъби:

— Мръсен тип!

По-добре да имаше работа с някого от ония хлапаци, прогнили от романтизма на безпътния живот, които един прекрасен ден пребиват някоя портиерка или ограбват някоя продавачка. С удоволствие би обсъждал предстоящия „удар“ на някой истински крадец, от ония, дето си разбират от занаята и влагат в него известна професионална добросъвестност...

Но сега имаше пред себе си доносчик, жалък подлец, почти богаташ, който му правеше поклони.

Пред него беше собственикът на „Специалната книжарница“ на улица „Сен Дени“ и това звание беше цяла програма.

* * *

Между една колбасница и един фризьорски салон Лабри трябваше да си послужи с ключа си, за да отвори капациите, защото книжарницата беше затворена. Тя представляваше тесен, продълговат магазин, почти коридор. Витрината беше широка само един метър, ала този метър се използваше най-рационално, защото там беше целият асортимент от примамливи заглавия с внушителни корици, обвити в целофан, за да подсилват тайнствеността.

Беше пет часът следобед, часът, в който предишния ден се бе разиграла драмата. Навалицата шестуваше по тротоара, минаваха хора с малки пакети продукти, профучаваха таксита, без да подозират...

А Мегре затвори отново вратата, сложи верижката, защото имаше верижка — тези хора са предпазливи! — и побутна човека пред себе си.

— Покажи ми кабинета си...

Беше почти готов да му заговори на „ви“! Но оня се показваше толкова услужлив, като че приемаше някого от клиентите си.

— Внимавайте по стълбата... Доста е стръмна...

В дъното, зад кантората, започваше тясна стълба, каквито се срещат в някои кръчми, когато трябва да се намери в избите място за най-прости тоалетни.

— Извинявайте, че минавам пръв... — маниерничеше Лабри.

Долу имаше завеса от черно кадифе, а зад тази завеса — едно необикновено помещение, библиотека, ако се съдеше по рафтовете с книги, будоар, ако се съдеше по червения диван и голямото огледало в дъното.

До завесата, в полумрака, имаше врата, за която клиентите сигурно не подозираха и която Лабри бутна като постоянен посетител, преди да запали лампата.

— Виждате, че е много просто... — извини се той с една от ония усмивки, които Мегре му се искаше да смачка с юмрук.

И наистина беше просто. Писалище от светло дърво, серийно производство. Метален класьор, боядисан в зелено. Отдясно малък газов котлон, чайник и чаши... Закачалка за дрехи и леген за миене на ръцете...

Мегре беше твърде висок, твърде широк за този сутерен, обзаведен като публичен дом, като винарска изба, където шапката му

опираше о тавана. Имаше чувството, че ще се задуши...

— Откъде наблюдавате какво става навън?

Като добър търговец, който показва сметководните си книги, Лабри дръпна един календар, закачен на стената, и разкри един отвор, който гледаше към съседния будоар.

— Отгук... Угасям осветлението... На отвора има огледало без варак...

И на Мегре му се дощя да повтори като лайтмотив:

— Мръсен тип!

Да, мръсник! Но предпазлив мръсник, мръсник, въоръжен с наказателния кодекс и поддържащ известни връзки с полицията. „Специалната книжарница“ привличаше с подходяща реклама в магазина на улица „Сен Дени“ любители на еротична литература.

„Госпожица Емилиен сама ще показва на любителите...“ — обещаваще проспектът...

И действително госпожица Емилиен, продавачката, понякога слизаше в този будоар с някой внушителен клиент, за да му покаже някакво библиофилско издание за четиристотин или петстотин франка.

... А в това време Лабри, скрит зад своята „шпионка“...

Драмата беше проста. Преди два дни Лабри препродал магазина си, но трябвало да го управлява още осем дни, преди да го предаде на новия собственик.

„... разбира се, продавачката ще остане на негово разположение...“ — предвиждал договорът.

Ала предния ден, в единайсет часа вечерта, полицаи с учудване забелязали, че в магазина продължава да свети. Един сержант влязъл там и като не намерил никого в партера, се спуснал по стълбата, както бе направил Мегре преди малко, и в будоара открил мъртва млада жена.

Тя била госпожица Емилиен, продавачката, която трябвало да бъде прехвърлена на приемника заедно с магазина и с цялата стока.

* * *

Лабри, който обитаваше едно малко жилище на улица „Мец“, бил разпитан още на сутринта от кварталния полицейски инспектор и

най-напред започнал да лъже.

— Към пет часа — заявил той, — както винаги, сварих чай на котлона. Госпожица Емилиен дойде да вземе една чаша, която вероятно след това е изпила някъде настрана. После аз изпих чая си сам, тъй като имах срещи в града, тръгнах и оставих на продавачката да се погрижи за затварянето на кепенците... Имах пълно доверие на госпожица Емилиен, която работи при мен от четири години...

Ала беше очевидно, че госпожица Емилиен се е отровила от чашата чай, която изпила.

Кварталният полицейски инспектор, който бе държал Лабри в лапите си преди Мегре, явно не можал да се сдържи, както показваше синината на дясното слепоочие на Лабри. Един час по-късно той изтръгнал следното самопризнание:

— Истината е, че към шест часа, когато завърших работата в кантората си, намерих служителката си легнала неподвижна в будоара... Помислих, че спи... Излязох с намерение да се върна малко по-късно...

Това беше почти правдоподобно, защото съдебният лекар приписваше смъртта на поглъщането на голяма доза сънотворно.

— Значи госпожица Емилиен не е била мъртва, когато сте си тръгнали?

— Щях да забележа това... Тя не беше студена...

— Не се ли сетихте да повикате лекар?

— В нашата професия е за предпочитане да се избягват скандали... Вие знаете това не по-зле от мен...

И наблягайки на тези думи, даваше на комисаря да разбере, че понякога върши нещо полезно, като предава на полицията известни сведения.

Накратко казано, той си тръгнал, когато госпожица Емилиен не била още умряла. Каза, че бил възпрепятствуван да се върне на улица „Сен Дени“, престанал да мисли повече за случката и отишъл да си легне.

Такива бяха фактите, които Мегре с горчивина в устата прехвърляше в едрата си глава, докато на улица „Сен Дени“ животът на един известен квартал продължаваше и в един сутерен с отвратителна миризма Лабри си даваше вид на търговец, чист пред законите на страната си и пред своята съвест.

— Кълна ви се, че не съм виновен за нищо... Можете да прегледате всички книги, които са тук... Макар че кориците са пикантни, вътре няма нищо осъдително... Именно за това, за да ги продавам, ми трябваше похватна млада жена... Нали разбирате?... Когато клиентите слизаха с нея, те ставаха смели... Тя ги поставяше на мястото им и ги караше да купят някоя скъпа книга...

Той се усмихваше! Смяташе това за напълно в реда на нещата!

— Ако не се отнасях добре с нея, нямаше да остане четири години при мен... Лично аз варях чая... Следобедите са дълги...

Особено в този душен кабинет, в този сутерен, който изглеждаше толкова далеч от живота!

— Сещам се какво си мислите... Обвинявате ме, че съм искал да убия Емилиен... Но преди всичко аз няхах никакъв интерес да извърша това, защото в договора за продажба на магазина е вписано, че тя представлява част от инвентара... Щях да си навлека неприятности с плащанията, защото купувачът е подписал известен брой полици... Нали разбирате!

Той говореше добродушно, смигайки, за да призове Мегре за свидетел на своята честност.

— Пък и как бих могъл да я отровя?... Тази сутрин ми казаха, че според лекаря тя глътнала осем таблетки сънотворно... Вземали ли сте някога от него?... Не?... А на мен ми се е случвало да взема по някое хапче... Толкова е горчиво, че не можеш да накараш някого да го глътне, без да разбере...

— Така ли!...

Мегре казваше „така ли“, защото имаше отговор на този въпрос. Госпожица Емилиен, която бе видял в Института по съдебна медицина, беше болнаво младо момиче, чиято бледост не може да не е правела впечатление на клиентите. А Лабри, играейки ролята на добър татко, под претекст, че ѝ дава някакво лекарство, може би я е накарал да пие горчив чай.

— Уверявам ви, че сте на погрешен път, господин комисар. Ако аз съм ѝ дал сънотворно, щях да наредя работата така, че действието му да се прояви другаде, а не в магазина ми, та да си нямам неприятности...

Той е мислил за това, негодникът с негодник! Парираше всякакви обвинения. Даваше си вид, че самият той провежда свое малко

контраследствие...

— Какъв интерес бих имал от това?

Да, какъв интерес? Мегре също си задаваше този въпрос, защото познаваше достатъчно този човек, за да си дава сметка, че той не би действувал на вятъра.

Мегре пушеше лулата си, ровеше из чекмеджетата на писалището, в един класьор откри писма, сложени там уж като търговска кореспонденция, а всъщност бяха любовни писма.

Гранвил, 6 август.

Мили мой,

Ето вече три дни, откакто живея без теб, и ми се струва невъзможно, любими мой, да стоя повече без тебе, без...

Бяха две страници. Подпис:

„Твоя любовница за цял живот, Емилиен.“

Мегре гледаше пълничкия си събеседник, пушеше и едва скриваше гнева си.

— Любовна драма, а? — попита той със злъчна ирония.

А другият отвърна кокетно:

— Защо не?

Бяха толкова далеч от действителния свят, от здравите тялом и духом хора, които крачеха там горе по тротоара, на зимния студ, отгатак малкото прозорче на сутерена!

Мегре погледна „шпионката“, през която можеше да се наблюдава съседният будоар, после — този гаден човек, и едва сдържа тежките си юмруци.

— Да не искаш да кажеш, че се е самоубила?

— Аз нямам никакъв интерес да я убивам и да си навличам неприятности, особено в момент, когато се готвех да се оттегля в околностите на Ница, където съм си купил вила...

Лабри се бранеше стъпка по стъпка, или по-право се изплъзваше мазно и Мегре кипваше все повече и повече. Той познаваше и най-малките тайни на търговците на плът от Монмартър и търговците на мечти от Монпарнас.

Познаваше своя Париж, така да се каже, улица по улица, но никога не бе слизал в такива сутерени и не бе прилепвал око о „шпионка“ на човек като Лабри.

— Колкото повече размишлявате, толкова повече ще се убеждавате, че съм невинен и че цялата тази история ми напакостява...

Ей такива думи вадеше! Говореше за работата си като всеки търговец! Насмалко да измъкне сметководните си книги!

— Колкото повече размишлявам — не можа да се сдържи Мегре, — толкова повече ми се ще да ти смачкам мутрата!

Той не можеше повече да гледа тази мутра, хем хубава, хем грозна, защото в очите на Лабри имаше някаква нега и те компенсирала увисналите уста и брадичка...

Това беше долен тип в пълния смисъл на думата, у когото известен чар замаскирва всичко останало.

Пред него Мегре изпитваше гняв, почти гняв на баща, който иска да отмъсти за собствената си дъщеря.

Внезапно се приближи до него и вдигна юмрук пред лицето му.

— Признай! — изръмжа той.

Циничният страх на Лабри, издаващ неговата низост, беше само параван.

— Признай, негодник такъв!... Аз много добре зная, дявол да те вземе, че си взел предпазни мерки...

А Лабри отстъпваше, притискаше се до стената, целият настръхнал.

— Емилиен е била твоя любовница... Тя е знаела всичките мръсотии, които си кроил тук... Затова си сметнал за нужно да я премахнеш, преди да отидеш да живееш с рентите си във вилата край Ница...

— Господин комисар...

— Признай, ти казвам!... Признай, че под претекст да вземе някакво лекарство си я отровил... После, тъй като все още не умираше, си избягал като подлец...

— Господин комисар...

Мегре забравяше източния вятър, който караше хората навън да вдигат яките на балтоните си и метеше мръсотиите на града. Той виждаше отново младото момиче с удължено лице, с мъртви очи, с тънки устни, което никога не бе се радвало на добро здраве и което този човек бе наврял в тоя сутерен, за да продава порнография на разни старци.

— Признай, негодник такъв...

— Кълна ви се, господин...

— Не се кълни! Признай!

— Ще съжالياвате за всичко, което вършите в този момент...

Това беше сполучлив довод, който можеше окончателно да изкара Мегре от кожата му.

— Какво казваш?

— Казвам, че ще съжالياвате... Вие се лъжете... Злоупотребявате със силата си...

— Какво казваш?...

— Вие злоупотребявате...

— И смееш да говориш така след писмата на тази хлапачка?...

Смееш да твърдиш, че не си бил неин...

Бога ми, ей сега ще го цапардоса. Юмрукът му беше във въздуха, когато телефонът иззвъня.

— Ало!... Вие ли сте, господин комисар... Тъкмо получаваме заключенията на съдебния лекар след аутопсията... Ало!...

Лабри, прилепен о стената, стоеше неподвижен. Мегре, раздразнен, изрева в телефона:

— Слушам!...

И се сдържа да не удари...

— А?... Какво?...

А от другия край на жицата се чуваше гласът на сержант Люка:

— Да... Както ви казах...

Мегре сложи слушалката като автомат. Изведнъж бе разбрал. Изглежда, че се бе излъгал, но не му беше нужно много време, за да осъзнае това.

— Доволен съм, че ви виждам по-спокоен... — има нещастieto да произнесе Лабри.

— Какво казваш?

— Нищо... Аз...

А Мегре стискаше юмруци с все сила, защото сега знаеше, че е още по-лошо, отколкото бе мислил. Гледаше почти студено този негодник, на когото вече не можеше да направи нищо. Въздъхна:

— Вярно... Не си я убил...

Защото според човешките закони Лабри не беше виновен!

— Ти не си я убил...

Не с ръце, не! Не с отрова! Той я е убил със своя сутерен, прилепен тук като срамна болест, в улица, гъмжаща от живот.

Това невежо момиченце един ден отговорило на обявление, с което се търсела хубава продавачка? То дошло от своята провинция и видяло от Париж само този капан за стари господи, които трябвало да държи в напрежение...

От мъжете ходела само с Лабри...

Лабри с шишкавото лице, но с кадифените очи, който като благоразумен търговец я накарал да повярва, че могат да поддържат любовни отношения без...

Защото той имаше право! Не е искал да й стори нищо лошо! Бил твърде хитър, за да направи такава грешка. Не искал заради едно кратко удоволствие да убие кокошката, която снасяла златни яйца. А тя му пишела от Гранвил, където била на почивка: „Любими мой...“, без да знае, че за да бъдат любовници...

Е, да, всичко ставаше ясно! Мегре се бе излъгал! Емилиен не е знаела! Когато продавала книгите си от другата страна на „шпионката“, тя се е нуждаела от цялата си невинност, за да... за да играе ролята на невинна! За да може търговията да върви добре! За да бъде жена, която старите клиенти да сочат и да шепнат:

— Наистина е наивна!

Но си служели с друга дума, която характеризирала по-добре физическото състояние на Емилиен...

До деня, когато узнала, че е част от инвентара, че преминава у купувачите на магазина, че Лабри ще замине без нея, Лабри, когото смятала за свой любим...

И Емилиен, потресена, предпочела да се самоубие! Лабри, уплашен, я оставил в своя сутерен, предоставяйки на други грижата да открият трупа!

— Какво ви казвах? — промърмори Лабри с подигравателна усмивка, гледайки смутения Мегре.

Тогава комисарят с един поглед се увери, че наистина се намира в изба, далеч от живота и неговите закони.

— Излъгал съм се — промърмори той. — На всеки се случва!

После, сякаш това беше необходимо, заби юмрука си право в лицето на човека, въздъхна успокоен и като видя, че Лабри опипва един разклатен зъб, произнесе:

— Винаги би могъл да кажеш, че си паднал по стълбата! Тя е толкова стръмна!...

Разказът е публикуван във вестник „Орбита“, броеве 20 и 21 от 1989 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.